

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘
(ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘)

ดำเนินการโดย
องค์การบริหารส่วนตำบลลำไทร อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

รายงานผลการดำเนินงาน
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ (ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘)

๑. ความเป็นมา

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบทอดงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงอนุรักษ์ต้นยางนา ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๓ ทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ทรงดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ ในปี พ.ศ.๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนสุดาฯ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศเป็นธนาคารพืชพรรณ โดยทรงเน้นให้มีการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชที่หายากหรือกำลังใกล้สูญพันธุ์ เพื่อไว้เป็นแหล่งเชื้อพันธุพืชให้คงอยู่ตลอดไป ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์ เพื่อให้ได้พันธุ์ดียิ่งขึ้นต่อไป ในระหว่างการทำนงงานได้ทรงติดตามผลงานที่ได้ดำเนินงานอย่างละเอียดถี่ถ้วน แรกเริ่มการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชได้ทำอยู่เพียงในห้องปฏิบัติการภายในโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา เท่านั้น กิจกรรมไม่กว้างขวาง ไม่ได้ขยายสู่ภายนอกต่อเมื่อมีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ขึ้นจึงได้ขยายออกไปตามจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนราชการและสถาบันการศึกษา โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เป็นโครงการที่แตกต่างจากโครงการพระราชดำริอื่นๆ เนื่องจากเป็นโครงการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงกำกับดูแลเองในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ คือกิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมกิจกรรมปลูกรักษา อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช วางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เช่น งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน เป็นต้น

๒. การสนองพระราชดำริ

ตามท้องที่การบริหารส่วนตำบลลำโรงใต้เข้าร่วมสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์ สืบรักษา ศึกษาจัดทำศูนย์ข้อมูลพันธุกรรมพืช ปลูกฝังสร้างให้เด็กและเยาวชน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช รวมทั้งสร้างสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายระดับต่างๆในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ นั้น โดยดำเนินการ ๓ กิจกรรม ได้แก่

๑. ปลูกพืชสมุนไพรใน โครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร เถลิงพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘

๒. ปลูกพืชสมุนไพรในโครงการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลลำโรง

๓. โครงการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ รักรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลลำโรง

๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อสนองแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ มหิศรภูมิพลราชวรางกูร กิติสิริสมบูรณอดุลยเดช สยามมินทรราชธิเบศรราชวโรดม บรมนาถบพิตร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๒. เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ประจำถิ่น และเพิ่มพื้นที่ชุ่มน้ำให้มีแหล่งน้ำสะอาด

๓. เพื่อปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่ป่าและหรือพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้เป็นพื้นที่ป่าอุดมสมบูรณ์

๔. เพื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. เพื่อส่งเสริมการปลูกพันธุ์ไม้หายาก และพันธุ์พืชสมุนไพร เพื่อปลูกตามโครงการฯ

กิจกรรมที่ ๑ ปลุกพืชสมุนไพรใน โครงการ ๑ อปท. ๑ สวนสมุนไพร เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ องค์การบริหารส่วนตำบลลำโรง พื้นที่จำนวน ๑ งาน

รวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชสมุนไพร พื้นที่จำนวน ๑ งาน

-ดูแลรักษาโดยการปลูกซ่อมแซมต้นที่ตาย กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี และให้น้ำ ๓ วัน ต่อครั้ง หากฝนไม่ตก

-เก็บรวบรวมสมุนไพรจากแหล่งต่างๆ มาขยายพันธุ์เพิ่มเติม และนำไปปลูกในแปลงให้มี ความหลากหลายของชนิดสมุนไพรมากขึ้น

พืชและสมุนไพรที่ปลูก

- พริก ข่า มะกรูด มะนาว ขิง ตะไคร้ หูเสือ ผักแพรว ผักไผ่ เอื้องหมายนา ผักชีฝรั่ง โหระพา ว่านหางจระเข้ ผักสะระแหน่ ต้นพญาเสือโคร่ง มะละกอ กล้ายต้นมะขามป้อม มะนาว มะพร้าว

กิจกรรมที่ ๒ ปลูกพืชสมุนไพรในโครงการปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสำโรง พื้นที่ จำนวน ๑ งาน

มีการปลูกผักและปลูกพืชสมุนไพร จำนวน ๑ งาน

ดูแลรักษาโดยการปลูกซ่อมแซมต้นที่ตาย กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอก และให้น้ำ ๓ วัน ต่อครั้ง หากฝนไม่ตก โดยให้เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลงมือทำด้วยตนเอง

พืชและสมุนไพรที่ปลูก

พริก ตะไคร้ มะละกอ ผักชีฝรั่ง โหระพา มะเขือ ต้นหอมแดง ผักต่างๆตามฤดู

กิจกรรมที่ ๓ เสริมทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรไทยให้เด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสำโรง
ตามโครงการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ รักธรรมชาติ ลิงแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย ศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กตำบลสำโรง

ผลสำเร็จ/ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

ผลสำเร็จ

๑. รักษาพื้นที่ธรรมชาติในพื้นที่ อย่างน้อย ๒ งาน ให้คงสภาพเดิม ไว้ให้ศึกษาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๒. รวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพร อย่างน้อย ๒ งาน
๓. มีแหล่งเรียนรู้ให้เด็กนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรใกล้ตัว

ผลสัมฤทธิ์

-

คณะผู้ดำเนินงาน

ที่ปรึกษา

นางลัดดาวัลย์ สายสุด ตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสำโรง
นายนพดล แก้วคุณ ตำแหน่ง รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสำโรง

คณะทำงาน

นางสมพิศ มุ่งเกิด ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักปลัด
นางแสงอรุณ กาศี ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา
นางสาวศิริวรรณ กล้าหาญ ตำแหน่ง นักทรัพยากรบุคคล
นางรุ่งรัตน์ ทางไธสง ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวณวิชญา กุลศรี ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน
นางสาวฐิตาภา ชัยวงษ์ ตำแหน่ง นิติกร
นางสาวทัศนีย์ สมอแข็ง ตำแหน่ง เจ้าพนักงานธุรการ
นางสาวจันทร์นภา แสนโคตร ตำแหน่ง ครู
นางสาวชลธิดา ทুমสิงห์ ตำแหน่ง ครู
นางกัญญา นาราษฎร์ ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก
นางสาวกุลสตรี โนเปลือย ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก

สถานที่ดำเนินงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลสำโรง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสำโรง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น